

'Overnamegolf onder accountantskantoren op komst', kopte het FD eind oktober. De markt van middelgrote accountantskantoren is in beweging. *Private equity*-partijen, een *joint venture* met een Belgische partij, kantoren die fuseren: de markt zoekt naar passende antwoorden op de thema's waarmee de sector worstelt.

TEKST MARC SCHWEPPE

Kantorenmarkt in beweging

Op de markt voor de grootste spelers is het al decennia geleden dat de *Big Eight* via een *Big Six* uiteindelijk - na de ondergang van Arthur Andersen - fuseerden tot een *Big Four*. Met de naderende splitsing van EY komt daar mogelijk weer wat beweging in, al houden de andere grote drie de kaarten nog tegen de borst. Samen met Mazars en BDO vormen de big four op de Nederlandse markt sinds enkele jaren het oob-segment: zes accountantsorganisaties met een vergunning voor het mogen controleren van organisaties van openbaar belang (oob's). Enkele andere kantoren die eerder actief waren in deze markt ruilden hun oob-vergunning bij de Autoriteit Financiële Markten (AFM) in voor een reguliere versie.

Private equity en joint ventures

In het marktsegment daaronder, dat van de middelgrote en kleinere accountantskantoren, wordt het onrustiger. Na de overname van accon avm door Flynth beginnen ook andere kantoren te bewegen, als eerste signalen van die door het FD voorspelde overnamegolf. Voor het eerst investeert een *private equity*-speler in een accountantskantoor: de Jong & Laan gaat in zee met Participatiemaatschappij Waterland. "Belangrijk is dat we ons verder ontwikkelen; klanten vragen steeds meer kennis, ook op terreinen als data-analyse en IT", stelde de Jong & Laan-bestuurder Roland Ogink tegenover dit blad. De krapte op de arbeidsmarkt maakt autonome groei lastig, dus wordt ingezet op overname van andere kantoren en het kunnen bieden van een aantrekkelijker werkomgeving.

Een andere opmerkelijke beweging is die van het Zwolse Brouwers Accountants, dat kiest voor een *joint venture* met de PIA Group, een middelgroot kantoor in België. Ook daar zit een investeerder achter: de Belgische miljardair Filip Balcaen heeft via zijn investeringsfonds Baltisse een belang

Ze hebben er zin in: Eric Hutten, directievoorzitter KroeseWevers (links) en Olaf ten Hoopen, directievoorzitter Moore MTH, bij de bekendmaking van hun fusieplannen.

van ruim veertig procent in PIA Group. In België groeide PIA in enkele jaren van een klein samenwerkingsverband van enkele accountants naar vijftig kantoren en een omzet van 85 miljoen euro. Ambitie is om binnen een paar jaar, na de big four, de grootste speler op de Belgische markt te worden. PIA Group geeft aan in gesprek te zijn met “een fors aantal partijen”, met name kantoren van twintig tot honderd medewerkers. Het zou niet het eerste marktsegment zijn waarin een Belgische partij een dominante rol gaat vervullen; denk aan de Nederlandse dagbladen.

Fusieplannen

Een wat gebruikelijker pad kiezen accountantskantoren Moore MTH en KroeseWevers, die in november hun fusieplannen bekendmaakten. Met in totaal ruim negenhonderd mensen, twintig kantoren en bijna honderd miljoen omzet wordt de nieuwe combinatie een grotere speler in Midden-, Noord- en Oost-Nederland. Ook hier komen naast groeiambities argumenten op tafel als inspelen op toenemende wet- en regelgeving, het kunnen investeren in digitalisering, de krapte op de arbeidsmarkt en een toegenomen behoefte aan talentontwikkeling. Specialistenteams voor adviesterreinen als *corporate finance*, IT, subsidies en personeel- en salarisadvies worden met de fusie versterkt en doel is om meer nieuwe diensten te ontwikkelen.

Er speelt meer, zoals bijvoorbeeld de snelle groei van ETL-Nederland. Kantoren als Kernhem Accountants uit Ede, Van den Akker Accountants uit Zevenhuizen, Maters Accountants uit Nijmegen en Amsterdam en de IPA-ACON Groep uit Haarlem sloten zich de afgelopen maanden bij dat internationale netwerk aan.

Size does matter, zo lijkt het. Kenners spreken van een logische marktordening, want het is niet niks om een accountantskantoor met AFM-vergunning te zijn. Controles worden complexer, vragen om nieuwe specialismen om de auditteams te verrijken. Het woord duurzaamheid valt al snel en ook data-analyse is niet langer voorbehouden aan grote multinationals. Het kunnen investeren in digitalisering vraagt om diepe zakken. Grootchaligheid is dus een logische tendens.

Nieuwe beheersingsrisico's

Een ander belangrijk argument voor de bundeling van krachten is ongetwijfeld de wetenschap dat de AFM niet alleen vergunningen verstrekt, maar sinds dit jaar ook aan het toezicht op de niet-oob-accountantsorganisaties (inmiddels omgedoopt tot 'reguliere vergunninghouders')

‘Kenners spreken van een logische marktordening, want het is niet niks om een accountantskantoor met AFM-vergunning te zijn.’

invulling geeft. Dat betekent dat naast de zes oob-kantoren nu ook 255 andere kantoren door de toezichthouder onder een vergrootglas worden gelegd.

Recent presenteerde AFM al een sectorrapport over die kantoren, als vervolg op een breed trendrapport, waarin sprake was van nieuwe beheersingsrisico's voor het accountantsberoep. Digitalisering en verduurzaming veranderen de aard van gecontroleerde ondernemingen en leiden tot nieuwe materiële risico's, aldus de AFM. Duurzaamheid en de economische conjunctuur verhogen het risico op fraude en discontinuïteit. “Daarnaast veranderen accountantsorganisaties zelf ook mede door digitalisering, wat met nieuwe beheersingsrisico's gepaard gaat.”

Aantrekkelijk blijven

Jaarlijks verrichten de in totaal 261 accountantskantoren samen zo'n twintigduizend wettelijke controles. Ook de AFM ziet dat controlecapaciteit daarbij wordt verzekerd door het samengaan van accountantsorganisaties, of de aansluiting bij samenwerkingsverbanden met AFM-vergunning. Opmerkelijke constatering van de toezichthouder: Waar in 2014 de oob-accountantsorganisaties nog meer dan zestig procent van de wettelijke controles verrichtten, nemen de 'reguliere vergunninghouders' daarvan inmiddels ruim 55 procent voor hun rekening. Ook de AFM benadrukt het belang van de sector om aantrekkelijk te blijven voor de arbeidsmarkt en spreekt van een “toenemend spanningsveld” tussen uitstroom door vergrijzing of accountants die een carrière buiten het openbaar beroep kiezen, stagnerende instroom van accountancystudenten, en tegelijk een toenemende vraag naar openbaar accountants door verbreding van de audit en meer aandacht voor thema's als fraude, discontinuïteit en duurzaamheid.

De toezichthouder is hierover in gesprek met de sector. Ondertussen is het wachten op de volgende fusie. ←